

NARODNA STRAŽA

UREDNIŠTVO I UPRAVA: „NARODNA STRAŽA“
ŠIBENIK. — RUKOPISE SE NE VRAĆAJU. — NE-
BILJEŽOVANA SE PISMA NE PRIMAJU.

IZLAZI SVAKE SRIJEDE
POJEDINI BROJ Kr. 6.

PRETPLATA „NARODNE STRAŽE“ IZNOSI GO-
DIŠNJE Kr. 200. — ZA INOZEMSTVO Kr. 400.
OGLASI PO CIJENIKU.

Br. 11.

Šibenik, 28. ožujka 1923.

God. III.

„Pokušajmo još i ovo!“

Nedjeljni su izbori izvršeni u zna-
ku narodne zdvojnosti. Stjepan Radić
sa svojom „republikom“ iznio je u
Dalmaciji plebiscit! Njegovi su agita-
tori razvili tako žestoku agitaciju,
kakvu ova pitoma zemlja dosad nije
vidjela ni upamtila. Proslili su silu
novaca, nametnuli se terorom, za-
veli mase ispraznim i smiješnim
obećanjima, u koja već sutradan po
izboru nitko, pa ni najnerazumniji
čovjek, nije više vjerovao.

Krivo ipak čini onaj, koji misli,
da je veliki uspjeh Radićeve politike
na prošlim izborima posljedica spo-
menute agitacije. I najvećom agitacijom
jedne stranke može se istina postignuti
to, da dobije par mandata više. No
da jedna nova stranka sa novim,
sasvim nepoznatim, ljudima već pri
prvom udaru dođe do tolikog uspjeha,
za to nije dostatna sama agitacija.
Uzrok izbornej pojavi i ovakvom
Radićevom uspjehu, koji je svakoga
pa i same Radićeve pristaše, izne-
nadno, treba tražiti u narodnom du-
ševnom raspoloženju, koje je obilje-
ženo očajem.

Ima u našem narodu sasvim pa-
metnih i razumnih ljudi, oko kojih se
mase okupljaju. Svima, kad su se
odlučili da glasuju za Radićevu stran-
ku, bila je izborna parola: „Pokušajmo
još i ovo!“ Nije vjerovanje u suluda
obećanja, nije spoznaja i uvjerenje,
da je zbilja Radićeva politika dobra
i uspješna, bilo ono, koje je gonilo
birače, da gurnu kuglicu u Radićevu
kutiju, nego očaj, u komu se narod
zbilja nalazi, očaj zbog raznih mnogob-
rojnih uzroka, dobro poznatih svima.
Nije nam namjera, da se o njima ovdje
posebice pozabavimo.

Hrvatski narod želi, hoće i ima
pravo, da mu u ovoj našoj državi
bude bolje. On zna, i da mu može
da bude bolje. Stoga to i traži. Nije
ni čudo, da je najednom zabacio svako
dublje i razborito razmišljanje, kako
će doći do toga cilja. Zanimlja ga je
riječ „republika“, kao da je ova opći
liječ, koji će svaku bolest da izliječi,
koji će sadašnjem njegovom teškom
stanju učiniti kraj.

„Pokušajmo još i ovo!“ Poklik
je očajnika, koji nije uvjeren, da će
ga zbilja spasiti ono, što, namjerava
učiniti. Baca se u bezdan kušnja i
hoće da samim sobom pravi najpo-
gibelniji eksperiment. Zaboravlja, da
se svijetom može da upravlja i vlada
samo razborom i da nerazboritost do-
nosi narodima propast.

Ovo, što se dogodilo na minulim
izborima, ne sluti na dobro po naš
narod. Eto učinio je i taj pokušaj!
Hrvatski se narod šav bez iznimke
okupio oko Stjepana Radića, kao oko
svog spasitelja. Zabacio je stare pri-
jatelje, odabrao si nove. Zabacio je
pametne i učene ljude, dosadašnje
njegove dobrotvore i branitelje, a
bacio se u naručaj nekuma, o kojima

je očito, da im fali svijest one ogro-
mne odgovornosti, koju nedorasli
preuzimaju na se pred Bogom, pred
hrvatskim narodom, pred našom je-
dinственom državom i pred vaskolikim
svijetom.

Kod vođa hrvatske republikanske
stranke nema svijesti njihove velike
odgovornosti. Ova je stranka to do-
voljno pokazala kroz zadnje dvije
godine na najočvidniji način. Sve,
što je najrazboritije i učenije, povuklo
se ili se moralo da povuče pred za-

vedenim masama. Inostrani je svijet
pak odavna već stvorio svoj sud, da
kod Radićeve stranke nema tako
ozbiljnih i razboritih političara i dr-
žavnika, koji bi bili u mogućnosti, da
u svijesti svoje pune odgovornosti
vođe hrvatski narod bilo kojim cilju,
koji bi mogao da ga zadovolji.

Nema dvojbe, da idemo susret
teškim danima još većeg nezadovolj-
stva i iskušanja. Narodna duša prešla
je mejaše razbora. No ona će se ipak
opet k sebi povratiti. Tako mora da
bude. Tada će tek i osvanuti našem
narodu bolji dani. Neka Bog ovo
uskori!

centralisti odlučili. Zemlju bi bacili u
nove travice bez ikakvog izgleda u
uspjeh.

Nedjeljni su izbori uglavnom do-
kazali, da je narod u svim drugim
krajevima osim sjeverne Srbije u o-
gromnoj većini za reviziju ustava.
Eventualni novi izbori ne bi u tom
pogledu donijeli nikakve promjene.

Pašiću ne bi ostalo drugo, nego
ili da se sporazumi sa Hrvatima ili
da provede državni udar, kako je u
raznim svojim govorima dao naslutiti,
da bi mogao učiniti. Pale su odavna
riječi „amputacija“ i fatalni „london-
ski pakt“. I jedno i drugo pogubno
je za nas Hrvate, a ne manje i za
Slovence. No do toga ne će doći, jer
narod to ne će i jer se to ne može
provesti bez velikog potresa u Evropi.
Mogli bismo doživjeti i diktaturu, ali
ni ova ne bi doprinijela nego raspadu
svega. Nedaleka budućnost će narodu
oči otvoriti. Dotle mi zabrinuti oče-
kujemo, što će sada nakon ovih iz-
bora da budne: hoće li doći do sreden-
ja prilika u našoj državi.

Rezultat izbora u šibenskom izbornom okrugu.

U šibenskom izbornom okrugu —
bez treće tek evakuisane zone — bilo
je ukupno unesenih u stalne biračke
spiskove 52.029 birača. Od tih ih je
glasovalo 35.655, tako da je količnik
bio 5942.

Od pet stranaka, koje su u ovom
izbornom okrugu prikazale svoje kan-
didatske liste: Hrvatska Pučka Stranka
je dobila 2347 kuglica, zemljoradnici
4466 kuglica, demokrati 3524 kuglice
dr Drinković pomoću Radićevaca
10.414 kuglica i radikali 14.913 kuglica.

Količnik su samo dobili dr. Drin-
ković i radikali, pak potom i svih
pet zastupnika, od kojih radikali 3, a
dr Drinković 2. Od radikala su iza-
brani: 1. Nosilac liste Ljuba Jovanovi-
nović, ministar vjera u Beogradu, 2.
dr Nikola Novaković, liječnik u Kninu
i 3. dr Uroš Desnica, odvjetnik u
Obrovcu. S Drinkovićevе liste su iza-
brani: 1. Nosilac liste dr Mate Drin-
ković, liječnik i kr. ministar na ras-
položenju te 2. Mate Goreta pok.
Jure, težak-Radićevac iz Kadine Glavice
(općine drniške).

U pojedinim izbornim srezovima
ovaj je izborni rezultat:

U *benkovačkom* izb. srezu: Hrvatska
Pučka Stranka 274 kuglice, zemljo-
radnici 109, demokrati 552, dr Drin-
ković 2.717, radikali 4.764.

U *drniškom* izb. srezu: Hrvatska
Pučka Stranka 161 kuglica, zemljo-
radnici 13, demokrati 191, dr. Drin-
ković 2.994, radikali 1.364.

U *kninskom* izb. srezu: Hrvatska
Pučka Stranka 285 kuglica, zemljo-
radnici 21, demokrati 784, dr. Drin-
ković 1.630, radikali 6.653.

U *paško-rapskom* izb. srezu: Hr-
vatska Pučka Stranka 767 kuglica,
zemljoradnici 538, demokrati 257, dr.
Drinković 345, radikali 208.

U *šibenskom* izb. srezu: Hrvatska
Pučka Stranka 860 kuglica, zemljo-
radnici 3.785, demokrati 1.740, dr.
Drinković-Trumbić 2.728, radikali
1.924. U gradu pak Šibeniku: Hrv.
Pučka Stranka 297, zemljoradnici
1.039, demokrati 252, dr. Drinković-
Trumbić 243, radikali 223.

Što sada?

Hrvatski je narod progovorio na
izborima i jednoglasno izrazio povje-
renje Radiću i njegovoj politici. Svi
sad napeto očekuju i radoznalo se
pitaju, što će Radićeva stranka sada
da učini. Hoće li kao dosad i dalje
ostati prekrštenih ruku ili će ući u
Narodnu Skupštinu na pozitivan par-
lamentarni rad?

Ako Radićeva stranka ostane i
dalje u apstinenciji, posljedica će biti
da će radikali i demokrati sa svojih
160 poslanika moći kao dosad da i
dalje vladaju i nastave taktikom ugnje-
tavanja i osiromašivanja našega na-
roda. Bez 70 Radićevih poslanika
Narodna Skupština bi svega brojila
243 poslanika. Onda bi radikali i
demokrati mogli sami da udobno po
miljoj volji rade, što hoće. Njima bi
se bez sumnje priključile i neke ma-
nje grupe, dok bi uglavnom ostali u
opoziciji Slovenci sa drom Korošecem
(25 poslanika) i bosanski muslimani
sa drom Spahom (18 poslanika), a po

svoj prilici i zemljoradnici (10 posia-
nika). Tako bi opozicija sa još nekim
manjim grupama brojila oko 60 po-
slanika, što je zbilja premalo za
kakvu uspješnu oporbenu akciju. Sve
bi dakle ostalo na starom.

Ako se Radić odluči za aktivnu
politiku i za prihvatanje parlamentarne
borbe, može se očekivati, da će stu-
piti u opoziciju i džemijati i Niemci.
Opozicija bi tad bila u većini. Radić
sa ostalom opozicijom prisilio bi ra-
dikale na pregovore za sporazum sa
Hrvatima. Tako velika opozicija proti
centralizmu i u opće proti dosadašnjem
režimu, i ako ne bi baš imala većinu
svih poslanika, bila bi ipak tako silno
jaka, da bi mogla onemogućiti svaki
parlamentarni rad i time opet prisiliti
Pašića na sporazum.

Radikali i demokrati u oba slučaja
bi mogli da vladaju. Morali bi
pokušati sporazum ili bi bili prisiljeni,
da ponovno raspuste Narodnu Skup-
štinu. Na ovo potonje teško da bi se

Iz torbe Radićevih agitatora.

Vrijedno je, da se zabilježe bar
neka od bezbrojnih obećanja, kojim
su operirali Radićevi i Drinkovi-
ćevi agitatori u prošloj izbornoj agi-
taciji, kad im ni ogromni novac i
kukuruz, razdan u agitacijske svrhe,
nije bio dostatan, da oduševi mase.
Na sva usta su uzveličavali republiku,
kao državu, u kojoj se uopće „ne
plaća poreza“, „ne ide se u vojsku“,
dapače „svi vojnici, odmah poslije
glasovanja, vratit će se kući“.

U financijskom pogledu pak go-
vorili su narodu, da će mu biti sjajno:
republika će doći odmah poslije iz-
bora, dinar ne će više imati vrijednosti,
jer će odmah biti zamijenjen isklju-
čivo zlatnim novcem, koji će imati na
jednoj strani „lipu“, a na drugoj
„Stipuu“. Novac će se zvati kruna, kao
i prije prevrata, ali će vrijediti više,
jer će četiri krune, a ne pet, kao prije,
vrijediti kao jedan dolar. Neki radnici
kao obično primili su u subotu pred
izbore svoju plaću za prošlu sedmicu.
Tom su prigodom zamolili poduzetnika,
da bi im unaprijed dao plaću i za do-
duću sedmicu. Poduzetnik ih u čudu
zapita, zašto to traže. Odgovorili
mu, da bi s novcem odmah kupili.
Što im treba za iduću sedmicu, jer
da po izborima dinar ne će više vri-
jediti.

Agitatori su još narodu obećavali,
kako u „republiku“ na željeznicama
ne će više trebati uzeti i platiti voznu
kartu. Svatko će se moći voziti po
miljoj volji, kako hoće. Na tako slo-
bodnim željeznicama moći će se badava
dovažati hrana i svako blago Božje.
Svega će biti izobilja!

Hrana će, kako su ovi agitatori
govorili, biti skoro za ništa. Dugove
ne će trebati vratiti. Dohodak se sa

zemalja ne će davati. Mukte će težak dobiti zemlje. Odmah će se posušiti polja, regulirati rijeke, graditi puteve, mostove i luke, dizati škole, bolnice.

u kojim će se svi besplatno liječiti i t. d., i t. d.

I ljudi su svemu tome vjerovali! Kako će sad brzo i veliko biti njihovo razočaranje!

IZBORNI REZULTATI.

Skupštinski izbori 18. ov. mj. prošli su tako, da je u Srbiji odnio ogromnu većinu mandata Pašić, u Hrvatskoj Radić, u Sloveniji Korošec (Pučka stranka), a u Bosni Spaho.

Po dosad utvrđenim rezultatima broj zastupnika po strankama je ovako podijeljen: 108 radikala, 71 radićevac, 51 demokrat, 25 pučkaša, 18 spahinovaca (muslimanska bosanska stranka), 14 „džemijata“ (muslimanska makedonska stranka), 10 zemljoradnika, 6 Nijemaca, 3 socijalista, 2 crnogorska autonomaša, dr. Drinković, 1 srpske stranke, Pucelj i 1 Rumunj.

Po pokrajinama je broj zastupnika ovako podijeljen:

U Hrvatskoj i Slavoniji: 52 radićevca, 10 demokrata i 6 radikala.

U Bosni i Hercegovini: 18 muslimana (spahinovaca), 13 radikala, 9 radićevaca, 7 zemljoradnika i 1 srpske stranke.

U Dalmaciji: 8 radićevaca, 5 radikala, dr. Drinković i 1 demokrat.

U Sloveniji: 22 Pučke stranke, 2 radićevca, Pucelj i 1 demokrat.

U Srbiji: 66 radikala, 32 demokrata, 14 muslimana („džemijata“), 2 zemljoradnika.

U Crnoj Gori: 3 radikala, 2 demokrata i 2 autonomaša.

U Vojvodini: 15 radikala, 6 Nijemaca, 5 demokrata, 3 bunjevačko-šokačke pučke stranke, 3 socijalista, 1 zemljoradnik i 1 Rumunj.

Evakuacija otoka Ugljana.

(Posebni dopis „Narodne Straže“.)

PREKO, 14. ožujka.

Stoljećima izmučen i ovaj kraj naše domovine tuđinskom vladavinom bi 11. ožujka evakuiran od tuđinske vlasti i pripojen majci Jugoslaviji. Sada se stožine naših zastava viju spram otuđenom Zadru.

Uprav veličanstven bi doček našoj žandarmariji. Već cijelu si sedmicu mogao opaziti neku nervozu, veseli posmijeh, kriješće se oči našega naroda. Osobito petkom s jutra te subotom vidiš djecu, momčad, svojim vodama predvodenu, gdje amo tamo hrli, nosi, pleće, radi. Počamši od glavnog gata, pa duž cijele obale, preko pō km sve to prepleteno bilo vijenčima, zelenilom, cvijećem, uredima. Kao kita svega sve upotpunjavala četiri sjajna slavoluka. Crkva svečano obučena. Vrata slavolucima previjena.

Rumena zora navješćivala pramljetni dan. Tihni vjetrić s istoka pirio, kao poslan s jugoslavenskih gora, da

navijesti veselu vijest sretnoga dana.

Već ranim jutrom opažaš skupine mješćana, gdje amo, tamo šecu. U određeno vrijeme pojavi se minonosac „Galeb“ pred prečku luku i ponosno stupio za glavni gat. Silna vreva pojavi se na svim putevima koliko mješćana toliko stranaca, koji došli, da prisustvuju evakuaciji i zadnjeg kutića III. zone.

Kadno se naša žandarmarija iskrca, sve je u silnoj vrevi. Tko pripravlja kokarde, tko zastave, tko fotografske aparate, tko se reda, tko zapovijeda.... Časovi nezaboravljivi!... Napokon u određeni sat, bilo 3. s. podne, ostavi nas i zadnji talijanski karabinijer. Iza kako ostavi ovaj lijepi otok talijanska vlast, nastade po svim mjestima silno gruvanje mužara. U tili čas ostao si u moru zastava svake veličine. Obala dupkom puna naroda, koji je došao također iz obližnjih mjesta u Preko.

Urnebesno klicanje sa hiljada grla Jugoslaviji, Kralju, Kraljici, vojsci itd. Veliki broj ladica kruži morem, okićene zastavama. Glazba veselo svira. Ne znaš, gdje si. Silna množina svjetline opkoli osloboditelje. Ni makac ne možeš naprijed. Nakon 20 časa našlo se mjesta od par četvornih metara, gdje bi pruženo gosp. kapetanu fregate *Kršnjavi-ju* kruh i sō. Zatim stupi preda nj djevojčica *Lenka Gregov* iz 6. raz. pučke škole, koja pozdravi oduševljeno g. Kršnjavi-ja pruživši mu sjajnu kitu svježa cvijeća.

Kapetan *Kršnjavi* pozdravi narod krasnim govorom, koji je ostao duboko utisnut u srcima slušalaca. Pjevanje se narodns himne, kliče se slobodi, kralju, vojsci, mornarici itd. Iza njega uze riječ u ime svih otočana vlč. gosp. *don Mate Garković* pozdravljajući osloboditelje i izlažući ukratko historiju i oduševljenost borbe za slobodu i Jugoslaviju. Obraća se narodu i pozivlje ga na radost. Sni su otočana ispunjeni. Veseli se narode! Kratkim, ali žarkim, riječima zatim prozbori u ime mjesne gimnazije sav u bjelini s velikom kokardom preko ramena dak *Šime Letinić*. Ima ih do suza ganutih. Kliče se, pjeva se...

Nastaje povorka. Gosp. Kršnjavi nošen na ramenima cvijećem obasipan. Narod, vojska svi crkvi. U crkvi bi ispjevan četverglasni „Tebe Boga hvalimo“ od mjesne gimnazije. Uspjelo potpuno. Uz klicanje, uz pjevanje prigodnih pjesama kreće povorka do vile Mašina, gdje još jednom pozdravlja narod gosp. Kršnjavi. Urnebesno klicanje. Oficiri, momčad počašćeni zakuskom, zatim večerom. Oduševljenje izvanredno. Jedan oficir izjavljuje, da si nije toga predstavljao.

Najsjajnjiji prizor bila je večernja rasvjeta. Sva brda pale kriješove, stoline umjetne vatre kruži zrakom. Obala sva od nekoliko km rasvijetljena. Gruvanje mužara, pjevanje, svirka traje do kasno u noć. Najdivniji prizor pružao se oku, kad si motrio umjetnom rasvjetom na brdu spram Zadra ubilježena slova „Z. J.“ (Zivila Jugoslavija!)

Slijedećeg dana bio je sjajno do-

čekan prvi jugoslavenski parobrod „Zrmanja“, koji je oko 8 s. ujutro stupio u prečku luku.

Evo u kratko prikaza, kojim je otok Ugljan, naosob Preko, dočekao našu vojsku. Neka zna tuđin u obližnjem otuđenom Zadru, da naš narod ljubi žarko svoju domovinu, da neprijateljska ruka ne smije sezati za našim zemljana.

Ovaj narod zaslužuje svu potporu naroda, svu pažnju naše vlade. Ne smije mu se ogorčiti život metodama, koje se po Jugoslaviji rabe. Neka se drži od njega daleko elemente, koji samo uzbujuju narod. Ne treba mu nacionalne omladine, koja odmah dolazi s svojim plakatima. Neka živi Jugoslavija! Neka živi sretna i vesela!

Motrlac.

Domaće vijesti.

Užasna nesreća od potresa. U selu Velikom Brdu kraj Makarske 15. ov. mj. žestoki, dosad nezapamćeni potres potpuno je uništio skoro sve kuće. Panika je u narodu strašna. Ima i ljudskih žrtava. U pučanstvu vlada silna bijeda. Netom je za to saznao naš bivši zastupnik dr. Ante Dulibić, odmah je brzojavio Ministarskom Savjetu u Beogradu tražeći hitnu pomoć teško nastradalom narodu. Kako novine javljaju, prošlih je dana bio dosta jak potres i u još nekim dijelovima naše države. Šteta su ogromne.

Velike poplave. Iza onih zadnjih velikih kiša nabujale su mnoge rijeke tako, da su na mjestima poplavile polja, koja su već bila posijana pšenicom, i odnijele mnogo usjeva. Narod je u tim poplavljenim krajevima i inače ogromnu štetu pretrpio.

Vojna služba bogoslova i svećenika. Ministar vojni i mornarice donio je odluku, da svi bogoslovi - svećenici, koji su rođeni 1898. godine, a nijesu odslužili vojnu službu, imaju nastupiti u tromjesečnu vojnu vježbu od 1. srpnja do 1. listopada o. g.

Sva je kršćanska kultura danas na katoličkoj štampil

PODLISTAK

STJEPAN JELAKOVIĆ, seljak:

Prosvjeta i politika.

Čuli smo i čitali, draga seljačka braćo, kako Pučke Stranke u svim državama napreduju najviše po onim krajevima, gdje je narod najprosvjetljeniji. A možemo da to isto vidimo i ustanovimo i kod nas. U Sloveniji, gdje skoro i nema nepismenih ljudi, tamo je Pučka Stranka najjača, a ovdje kod nas, gdje ih preko polovice ne zna čitati i pisati, tu svaka i najprljavija politika raste kao drač i korov na zapuštenom i nepooranom polju. I samo to nas može veseliti, što vidimo, da i u našim hrvatskim krajevima svi najtrijezniji, najpametniji i najposposbniji ljudi pristaju uz jedinu pravu politiku Hrvatske Pučke Stranke. To nam jača nadu i uvjerenje, da će doći vrijeme naše kršćanske politike i u svim hrvatskim krajevima onda, kada zdrava pamet prevlada nad hrvatskom politikom. A baš za to nam treba prosvjeta.

Bez prosvjete nema danas napretka ni ikakva dobra, pa bome ne može bez nje da bude ni valjane politike. Tko više zna, taj bolje i umije. A tko manje zna, taj mora da zaostaje za drugima i da pomalo propada. Znanje je postalo ljudima potrebno kao korica kruha, ako hoće da napreduju. I baš zato, što u nas seljaka

nema dosta znanja ni prosvjete, mogu da razni lihvari i pokvareni ljudi na naš račun zgrču sebi bogatstvo. A da smo prosvjetljeni, mi bismo svi listom vidjeli, koliko vrijedi zadrugarstvo, pa bismo se udružili u zadruge i presjekli tako lihvarima i gulikožama put, da nas više ne deru i ne gule. Onda bismo se svi mi udružili i u prosvjetna društva, gdje bismo se naučili trijeznom i krepansom životu, pa ne bismo svojim žuljevima gradili birtašima palače i punili im tolikima nezasićene kese i trbuhe. Onda bi mjesto tolikih birtija (krčama) svako naše iole bolje selo imalo svoj Pučki Prosvjetni Dom, u kojem bi bila čitaonica, knjižnica, prostorije za zadruge i društva, pa bismo se tu skupljali nedjeljom i blagdanom na pametan razgovor i na plemenitu zabavu, a ne bismo zapijali svoju sirotinjsku zaradu po krčmama. Tako je to kod prosvjetljenih naroda po svim selima, pa bi tako trebalo i kod nas da bude.

Tu smo eto već kod politike, koja treba da udesi, da nam u državi bude što bolje. A država počinje u našem selu. Podignimo svaki svoje selo, pa da vidite, kako će nam lijepo biti u državi! Ali bez prosvjete se selo ne može podići do većeg napretka. I tako eto sami sebe zapuštamo, pa onda mislimo, da će nam raj na zemlji pribaviti oni, koje biramo kod izbora i koji nas za izborne agitacije znadu izvarati i izmamiti naše povjerenje

najljudim, najsmiješnijim i neostvarivim obećanjima. I nade se takvih bezdušnih političara, koji naše neznanje upotrijebe, da nas zavedu i izvaraju, pa tako prave iz politike svoje špekulantske poslove, a sve na našu veliku štetu. I kao što nas kapitalisti i lihvari gospodarski gule, tako nam ti politički špekulanti i lihvari deru kožu na svoj politički način. Ovakle si se najprije nadao, da te sunce ogrije, odanle te onda najviše led bije. „E, kad bismo mi znali“, vele naši ljudi, „koji su političari najpošteniji samo, bismo za njih glasovali!“ Eto opet neznanje! Kad bismo mi nastojali, da naučimo, kakva se politika vodi u drugim državama, onda bismo vidjeli, da i tamo ima svuda po više stranaka. No lako bismo upoznali, koja je radnika za seljake (težake), obrtnike i radnike svuda najbolja. Na jednoj su strani bezvjerci, gulikože i kapitalisti, na drugoj su opet strani nahuškani nezadovoljnici, a po sredini idu pravi prijatelji mira, širitelji pravde i zadovoljstva, koji nose zastavu Pučke Stranke s geslom: „Za slobodu, križ i plug!“ Ta stranka sredine, Pučka Stranka, nosi svakom narodu najbolju politiku. Samo ako nam malo znanje i prosvjeta otvori oči, moramo to vidjeti.

Vidimo eto, braćo seljaci, da nam dobro i pametno kažu oni naši prijatelji i vode, koji nas uče, da bez prosvjete nema prave politike. Pro-

svjeta je narodna pamet, a gdje nje nema, tamo ne može da bude ni valjane razborite politike, pa onda može lako svatko da na našu štetu u mutnom lovi. Sprdačina je, braćo, kada nam takvi dolaze i govore, da smo mi hrvatski seljaci (težaci) najpametniji na svijetu i da smjesta možemo uzeti upravu države u svoje ruke. Zar ćeš ti meni, seljaku, doći, da ti potkujem konja, da ti sazidam kuću ili napravim cipele, kad se ja u te zanate baš ništa ne razumijem? Ili zar kakav gradski činovnik može orati i obrađivati zemlju i odgajati marvu? Moglo bi sve to biti, ali prije svega je tu potrebna nauka, a onda i sposobnost. Naučimo mi zato, braćo, najprije, što je politika, pa čete vidjeti, da treba najprije početi s osnivanjem prosvjetnih društava i gospodarskih zadruga. Tu treba da bude temelj i početak naše politike. A kad vidimo, kako je teško upravljati samo jednim malim gospodarstvom ili jednom zadrugom, onda čeno tek znati, koliko znanja i sposobnosti treba da imadu oni, kojima povjeravamo upravu cijele države. Zato pametni i prosvjetljeni narodi biraju samo najučćenije, najposposbnije i najpoštenije ljude, da vode brigu o sudbini naroda i države. Kad mi do toga jedamput dodemo, onda ćemo s pravom moći reći, da vodimo najbolju politiku. A do te najbolje politike može da nas dovede samo prosvjeta.

Zaključci zastupnika Radićeve stranke.

(Posebni dopis „Narodne Straže“.)

ZAGREB, 26. ožujka.

Jučer je održana sjednica zastupnika Radićeve stranke, koji se nazivlju hrvatskim narodnim zastupnicima. Premda su prisvojili taj titul, ipak su na sjednici imali pravo pristupa samo poslanici Radićeve stranke. Disidenti Matej Kordić i Matiša Mlinarević bili su izbačeni sa sjednice, prije nego što je njihov mandat podvrgnut „verifikaciji“. Na samu su sjednicu imali pristup samo narodni zastupnici Radićeve stranke, a zaključci, koji su prihvaćeni na sjednici, nijesu u cijelosti objelodanjeni.

Na toj sjednici nije proglašena ni republika niti je stvoren zaključak, hoće li se ići u Beograd ili će se ostati kod kuće. Na sjednici je primljena ova rezolucija:

I. U točki ove rezolucije regulisan je odnosaj sadašnjeg hrvatskog narodnog zastupstva naprama onom od 28. novembra 1920.

U II. točki govori se o temeljima naše buduće politike, koji imaju biti definitivni, kad dođu.

Prema III. točki postignuti sporazum sa sadašnjim strankama sporazuma (Spaho i Korošec) uglavni će se naknadno tačnije.

IV. točka u cijelosti glasi: „Hrvatsko narodno zastupstvo promatra današnje zajedničke međunarodne granice Srba, Hrvata i Slovenaca u današnjim prilikama i u današnjem okviru s gledišta hrvatskoga i sa stanovišta svjetskoga.“

S hrvatskog gledišta zato, jer je hrvatski narod tu tako ujedinjen, kako još nije bio nikada u svojoj povijesti, jer je u tom okviru naročito sav neprijeporni teritorij države Hrvatske (Hrvatske, Slavonije i Dalmacije), kako je ona neprekidno pravno postojala kroz tisuću i više godina, sad s većom sad s manjom faktičnom državnom samostalnošću, sve od godine 852., pa do 29. listopada 1918., kad je hrvatski državni sabor u Zagrebu Hr-

vatsku (Hrvatsku, Slavoniju, Dalmaciju, s Medumurjem i Rijekom) proglasio potpuno nezavisnom državom i kad je Hrvatska potpunu državnu suverenost počela odmah i faktično izvršivati i to uz priznanje Kraljevine Srbije, te je Hrvatska oko sebe u federativnu republiku pod imenom „Država Narodnog Vijeća Slovenaca Hrvata i Srba“ sa sjedištem u Zagrebu odmah okupila još i Bosnu i Hercegovinu, Sloveniju, Banat, Bačku i Baranju uz naročito svečano priznanje kraljevine Srbije posebnim ugovorom sklopljenim i potpisanim u Ženevi dne 9. studenog 1918. po srpskoj vladi (Nikoli Pašiću) i po predstavnicima svih srpskih samostalnih stranaka sa strane srpske, a po drz Korošecu i dru Trumbiću a strane „Države Narodnog Vijeća“ u Zagrebu. Sa stanovišta evropskog i svjetskog potreban je naš današnji međunarodni okvir zato, jer bi svaka, naročito silovita, promjena današnjih međunarodnih granica Srba, Hrvata i Slovenaca izazvala takve sukobe i prohtjeve, kod nekih susjeda, da bi to odmah ugrozilo evropski, pa i svjetski mir, to najveće blago svakoga pojedinoga naroda i čitavoga čovječanstva“.

V. U ovoj se točki govori o odnosajima prema zakonima, odredbama i aktima svih dosadanih vlada.

VI. Govori o odnosajima prema današnjoj vladi.

VII. Hoćemo, da se narodno zastupstvo smatra parlamentom u duhu modernih evropskih parlamenata i prema tome ima pravo, da traži moralnu, a nikako ne istodobno i materijalnu pomoć Evrope.

U zaključku, koji je dodan ovoj rezoluciji, kaže se, da su Hrvati isto tako srpski narod kao i Srbi hrvatski, ali sporazuma, bez obostranog priznanja ravnopravnosti, ne može biti.

njihove plakate, pak i one s pozivom na kralja. To se događa, kad se i ime kraljevo hoće da izrabljuje u stranačke i agitacijske svrhe. Neka im je na diku!

Pokrajinska Uprava u Splitu je deset dana prije izbora - po nalogu vodstva radikalne stranke - brzojavno naredila, da se Novalja otcijepi od općine paške i u Novalji stvori nova općina te zato po selima sazov skupštine. Pokrajinska Uprava u Splitu je zaboravila, da se u 8 dana ne da urediti nova općina. No ako je to zaboravila, glavno je ipak, da su radikali na taj račun i račun kukuruza u paško-rapskom srezu skupili prilično lijepi broj kuglica: 208. Tomu se ni sami nijesu nadali!

Vrlo zanimivo! Paški radikali, inače svi odrodi Hrvati, od kojih je pače jedan ovih dana prešao na pravoslavlje, mislili su, da je radikalna stranka kakva krava muzara, pak su svom vodstvu upravili ovo zanimivo pismo: „Pošto je kratko vrijeme, ako hoćemo učiniti na političkom polju nešto, trebaju nam slijedeća sredstva: 1) Da se ovom odboru dade bezodvlačno 200.000 dinara, da naši članovi mogu platiti dug općini. 2) Da se svima našima dade kukuruz i druga hrana svakoj osobi u obitelji upisanog člana, koliko mu treba i kako se ustanovi za živjeti, bez posredovanja općine. 3) Neka dadu fond za agitatore. 4) Da otvorimo svoju čitaonicu. 5) Da općinu predadu našoj radikalnoj stranci. 6) Da naši članovi imaju svuda

prvenstvo u selinama i u svim državnim službama i radnjama, i to odmah.

Dakle, narode, neka živi korupcija Neka živi bezekonje! To ti poručuje narodna radikalna stranka na Pagu.

Pučanin.

Gradske vijesti.

Obredi Velike Sedmice. Na Cvjetnicu je presv. biskup u Stolnoj Bazilici obavio blagoslov maslina. Slijedila je zatim svečana misa, preko koje se pjevala „Muka“ na hrvatskom jeziku. — Na Veliki četvrtak u 10 sati počet će pontifikalna misa, preko koje će presv. biskup uz veliku asistenciju svega gradskog svećenstva posvetiti sv. ulje za našu i splitsku biskupiju te zadarsku administraciju. Iza Mise će presv. biskup prati noge dvanaestoricu siromaha — Na Veliki petak „Misa pretposvećena“, koju će otpjevati presv. biskup, počet će u 10 $\frac{1}{2}$ sati. Preko nje će se pjevati „Muka“ hrvatski. — Svečana „Jutrenja tmina“ na Veliku srijedu, četvrtak i petak počet će u 6 sati večer. — Starodrevna procesija na Veliki petak uputit će se oko 8 sati večer nakon svršene jutnje i propovijedi u Stolnoj Bazilici. — Funkcija Velike subote počinje u 9 $\frac{1}{2}$ sati, a „Gloria“ će biti na podne — Na Uskrs svečana pontifikalna Misa počet će u 10 $\frac{1}{2}$ sati. Preko nje će presv. biskup držati homiliju.

Lične vijesti. Prošlog četvrtka je bio na prolasku iz Dubrovnika za Beograd ministar inostranih djela dr. Ninčić. Sat vremena, što se zaustavio u Šibeniku, upotrijebio je, da razgleda grad. — Istog dana prispio je u naš grad i g. dr. Jovan Cvijić, profesor beogradskog sveučilišta i predsjednik akademije znanosti, koji putuje po Dalmaciji u naučne svrhe. Nastavnici obiju gimnazija i učiteljske škole u petak večer u počasi su mu priredili čajanku.

Glavni okružni birački odbor pod predsjedanjem dra Jerolima Lopašića iz Zagreba 26. ov. mj. svršio je pregledavanje izbornih akta. utvrdio izborne rezultate, proglasio izabrane poslanike i izdao im punomoćstva.

† **Mara ud. Tambača.** Poslije teške bolesti, podnesene kršćanskom strpljivošću, pokrijepljena svim utjehama naše sv. vjere 17. ov. mj. u poodmakloj starosti ova dobra starica odijelila se od svojih milih. Bila je uzor-majka i uzor-kršćanka. 18. ov. priredjen joj je lijep sprovod uz pratnju brojnih štovalaca i prijatelja njezinih i sina joj Jose. Vječni joj pokoj! Ucviljenoj obitelji naše saučešće!

Promovirani. Prošlih dana je naš sugrađanin g. Vinko Čulić na građadskom sveučilištu bio promoviran na čast doktora sveukupne medicine. — U Pragu je pak bila promovirana na čast doktora medicine naša sugrađanka gđica Katica Šupe, koja je eto prva doktorica iz Šibenika, a druga iz čitave Dalmacije. Čestitamo!

Parobrodarski saobraćaj sa svim mjestima III. zone. Parobrodarsko društvo „Jadranska Plovidba“ danom 12. t. mj. uspostavilo je parobrodarski saobraćaj sa svim mjestima III. zone.

Isto će društvo pored dosadašnjih pruga Rab-Šibenik i Rab-Obrovac redovito uzdržavati još i slijedeće nove poštanske pruge: Olib-Šibenik, Olib-Preko, Pakoštane-Preko i Sali-Preko sve po rasporedu, predviđenom u Voznom redu na snazi od 8. juna 1922. Pored toga brze pruge Bakar-Metković i Bakar-Korčula te putničko-teretna pruga Bakar-Metković bit će toliko na polasku, koliko na povratku osim dosadašnjih luka također i Preko.

Uspostava poštanskog i telegrafskog saobraćaja sa evakuiranim mjestima. Kod evakuiranih stanica treće zone: Pakoštan, Biograd, Filip-Jakov, Zdrelec, Tkon, Pašman, Zemunik, Smilčić, Novigrad, Posedarje, Preko, Ugljan, Iz Veliki Iz Mali, Silba, Molat, Olib, Nin i Ist uspostavljjen je poštanski i telegrafski saobraćaj. Poštanski promet zasad je ograničen samo na listovne pošiljke.

U fond građanskog kluba HPS, dapočaste uspomenu blagopokojne Mare ud. Tambača, po 10 din. darovala su slijedeća gospoda: dr. Ante Dulibić, don Ante Radić, Stipe Stošić, posjednik i Josip Bego, mesar. — Vodstvo im harno zahvaljuje.

U fond našega lista doprinjeće po 20 dinara gg. Vice Zaninović i dr. Frano Dulibić, da počaste uspomenu pok. Mare ud. Tambača. — Uprava im harno zahvaljuje.

Važna novost jesu nove Berson gumene potplate, jer iste čine nošnju kožnatih potplata nepotrebnim. Pošto su Berson gumene potplate ne samo znatno jeftinije, već i dugotrajnije od kožnatih potplata, osiguravaju si isti već samo po sebi prednost pred kožnatim potplatima, ali Berson gumene potplati pružaju i kod nošnje apsolutnu zaštitu protiv mokrine i zime te pružaju kod hodanja elastičnost, uslijed čega se opeta preuranjena umornost kod hodanja sprječava.

Najsvetija je dužnost svakog katoličkog čovjeka širiti kat. štampu.

DROGARIJA VINKO VUČIĆ - ŠIBENIK

Skladište kemijskih proizvoda, laka boja, gumenih predmeta i o.

OPTIKA.

Naočala -- Cvikera.

Izvršuje svaku izradbu po okul. liječničkom propisu Primaju se popravci.

Peronospora - Štrcaljke „CHAUDOIR“ - VERMOREL

u prvorazrednoj izvedbi, sa lijevanim mesinganim dnom i kompletnim priborom. — Stalno skladište.

Sastavnih dijelova za štrcaljke i Gumipribora

Na veliko — na malo „BARZEL“ D. D. - SUBOTICA (Prije Braća Rosenfeld)

Raspošilje poštom i po 1 komad! — TRAJITE PONUDE! —

Naši dopisi.

Pag, 20. ožujka Izborni rezultati.

Došao je napokon i dan izbora. Onu noć uoči izbora pokušali su naši demokrati još zadnju navalu: sa najživljom osobnom agitacijom i lijepljenjem raznih plakata. No sve im je bilo zaludu! Pobjedili su svijesni pučani, koji se ničim nijesu dali odvratiti od svoje Hrvatske Pučke Stranke. Ovaj je rezultat izbora kod nas:

Žare	Pag I.	Pag II.	Novalja	Skupa
I.	285	297	151	= 733
II.	58	25	—	= 83
III.	94	58	27	= 179
IV.	4	16	33	= 53
V.	14	13	143	= 170

Upisanih je glasača bilo ukupno 1910. Od tih ih glasovalo 1218. Hrvatska Pučka Stranka je dobila na sva tri glasačka mjesta 733 kuglice, dok su sve ostale stranke zajedno skupile 485 kuglica. Demokrati, t. j. paška gospoda i činovnici, još se ne daju uvjeriti, da je njihovoj stranci na Pagu odzvonilo. No ipak će se uvjeriti. Oko toga ćemo mi uznastojati!

Strazar s Jadrana.

Pag, 20. ožujka

Izrabljivanje izbora.

Nepoštenje! Demokratska je stranka u Pagu u svojim plakatima isticala, kako su i kralj i dinastija za demokratsku stranku. Po noći je mjesna dječurlija smrdom oblatila sve te

RIKARD DELFIN (prije Andr. Delfin)

Trgovina pokućstva sa stolarskom-tapetarskom radionom.

ŠIBENIK, Obala.

Kraljevski Holandski Lloyd

Redoviti br. i po-
štanski brodovi
od
**Amsterdama
i Cherbourga**
za
**Južnu
Ameriku**
Rio de Janeiro,
Santos, Monte-
viđeo i
Buenos Aires.

Sva potrebna uputstva daje
KRALJEVSKI HOLANDSKI LLOYD
Glavni zastupnik za Jugoslaviju

JUGOSLAVENSKA BANKA d. d.

Zagreb, B-Cesta 33.
Brzovani naslov: Realloyd, Zagreb, kao i
naša Agencija Zastupnik Josip Jadronja
Šibenik.

Brz. naslov: Agencija Jadronja - Šibenik.

Jesam li podmirio pretplatu?

PAPIRNICA GRGO RADIĆ

ŠIBENIK (Glavna ulica).

Bogati izbor svih vrsti umjetni-
čkih dopisnica.

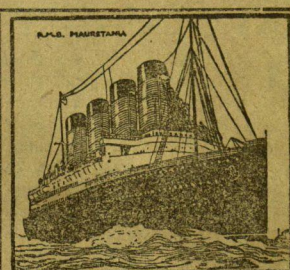
Prodaja školskih potrepština,
raznog papira te sve vrsti kan-
celarijskog pribora.

Skladište knjiga za osnovne
škole.

Igračke za djecu.

„Gospin plać“ i „Ura pred pre-
svetim Sakramentom“ na veliko
i na malo.

Posluga brza i solidna.
Cijene umjerene!

CUNARD LINE

Najbrži parobrodi svijeta. Izravni
putnički tovarni i expres saobraćaj
od
**Hamburga i Cherbourga za Ameriku i
Kanadu**

4 dimjaka, 5 1/2 dana. Vlastite kabine
za putnike III. razreda. Putnike prate
iskusni činovnici do luke ukrcanja,
te im putem pruže u svakom pogledu
dragovoljno svaku pomoć. Uput-
stva daje: **Cunard Line.**

Glavno zastupstvo za Jugoslaviju:
Jugoslavenska banka d. d. Zagreb
B-cesta 33. kao i naša Agencija
zastupnik Josip Jadronja - Šibenik
Brzovani naslov: „Cunard Line“
Šibenik.

Nagradni natječaj.

Koje prednosti pruža nošnja
„BERSON“ gumenih peti!
„BERSON“ gumenih potplata!

Velika obilježjenost, koju uživaju naše gumeni pete i
gumene potplate daje nam povoda, da za najbolje odgovore
na gornja pitanja raspisemo slijedeće nagrade:

1. nagr. do	2000 Dinara
2. nagrada	1000 Dinara
3. nagrada	500 Dinara
30 nagrada	po 100 Dinara
50 nagrada	po 50 Dinara

Odgovori: se smadu uz oznaku imena i pošt. adresu
pošiljalca do 15. aprila t. g. uputiti na naslov:
**BERSON Kaučuk d. d. Zagreb, Vilsonov
trg 7.** — Odgovore prosudjivat će jedan jury reklamnih
stručnjaka, te će se imena nagradjenih objelodaniti u
dnevnicima.

**BERSON Kaučuk d. d. Zagreb,
Vilsonov trg 7.**

Zadružna gospodarska banka d. d.

Vlastita zgrada
Glavna ulica 108. **Podružnica Šibenik** Brz. naslov *Gospobanka.*
Telefon br. 16 - Noćni 67

Centrala Ljubljana.

Podružnice: ▼ Ispostava: Bled.
Đakovo, Afilijacije:
Maribor, Sveopća zanatlijska banka
Sarajevo, d. d. u Zagrebu i njena
Sombor, Gospodarska banka d. d.
Split. ▲ u Novom Sadu.

Dionička glavnica i pričuva
preko K. 60.000.000.

Ovlašteni prodavaoc srećaka državne
lutrije.

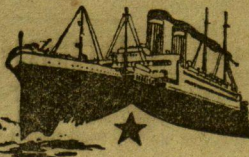
Prima uloške na knjižice, te ih ukamaćuje
najpovoljnije.

Oprema sve bankovne i burzovne transakcije.

Hrvatska zadružna tiskara u Šibeniku

prima na izradbu sve zasjecajuće radnje, te je
opskrbljena vlastitom knjigovežnicom.

izradba brza i solidna Umjerene cijene.

Bremen — New York

Izravna veza putem dionih američkih vladinih parobroda.
Nenatkriljivi u pogledu udobnosti, čistoće te izvrsne op-
skrbe. — Brzi i sigurni brodovi:

„George Washington“ „America“
„President Roosevelt“ „President Harding“

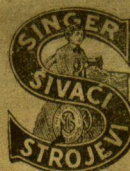
Tražite potanje obavijesti i plovidbeni list br. 161.

UNITED STATES LINES

Generalno zastupstvo za Jugoslaviju:
Beograd, Palata Beogradske Zadruga.

AMERIKANSKI i ENGLESKI

Singer šivaći strojevi

Singer igala
i doknadnih
dijelova
Singer ulja
konca, svite
i t. d.

Vlastita mehanička radiona
Prodaja na otplatu
Singer šivaći strojevi Bourne & Co.
New-York
Centrala za S. H. S.
ZAGREB, Marulićeva ulica broj 5.

Podružnice: Zagreb, Karlovac, Varaždin, Osijek, Vinkovci, Bjelovar i Brod na
Savi, Subotica, Novi Sad, Maribor, Ljubljana, Sarajevo, Mostar,
Banjaluka, Tuzla, Dubrovnik, Podgorica, Beograd, Kruševac, Niš, Skoplje,
Veles, Bitoli, Kragujevac, Zaječar i Štip. — Zastupstva u svim većim mjestima.